doi:10.5128/LV34.02

Toisto-metodi: vastasaapuneiden ukrainalaisten kokemuksia suomen oppimisesta Toisto-tuokioissa

HANNA-ILONA HÄRMÄVAARA[1],
TOPI LEVÄNEN[2], OLGA NENONEN[2]
Helsingin yliopisto[1], Tampereen yliopisto[2]

Tiivistelmä. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Suomeen vastasaapuneiden ukrainalaisten kokemuksia suomen kielen oppimisesta Toisto-tuokioissa. Keräsimme tapaustutkimuksemme aineiston havainnoimalla kahden Toisto-ryhmän toimintaa 10 kuukauden ajan. Toimintaa koskevien muistiinpanojen lisäksi aineistomme koostuu Toisto-tuokioiden videotallenteista sekä osallistujien haastatteluista. Haastattelujen temaattinen analyysi paljasti Toisto-tuokioihin osallistuneiden kokeneen metodin miellyttäväksi ja ilmapiirin hyväksi. Osallistujat kokivat oppineensa hyödyllisiä fraaseja, ja hyväksi koettiin myös puhumisen ja ääntämisen harjoittelu sekä itse toistoon perustuva metodi. Haastavaksi taas koettiin kirjoitetun materiaalin niukkuus sekä se, ettei kielen rakenteita selitetä. Sekä haastattelu- että videoaineistosta ilmeni osallistujien tarve ymmärtää kielen rakenteita syvemmin kuin mihin analysoimattomien konstruktioiden esittelyyn tähtäävä metodi tarjoaa mahdollisuuden. Osallistujat kysyivät itselleen epäselvistä asioista paitsi oppailta myös toisiltaan. Oppailta kysymistä helpottivat oppaiden ja osallistujien yhteiset kielet venäjä ja englanti.

Avainsanat: Toisto-metodi; vastasaapuneet; kielenoppiminen; tapaustutkimus; suomi toisena kielenä

1. Johdanto

Venäjän hyökkäys Ukrainaan loi äkillisen tarpeen opettaa suomen kieltä sotaa paenneille ukrainalaisille. Sodan ensimmäisen vuoden aikana ukrainalaisia saapui Suomeen noin 50 000, ja sodan pitkittyessä sekä maahan tulevien että maahan jäävien ukrainalaisten määrien on arvioitu kasvavan (Maahanmuuttovirasto 2023). Kielikoulutuksen antaminen on tärkeää heti maahantulon ensihetkistä asti, sillä sisäministeriön selvityksen mukaan ukrainalaisten sopeutumista hankaloittavia tekijöitä ovat olleet erityisesti sodan aiheuttama kuormitus sekä englannin tai suomen kielen taidon puuttuminen (Alho ym. 2023). Kielellisenä ensiapuna on käytetty muun muassa *Toisto*-menetelmää, joka on erityisesti turvapaikanhakijoille ja muille vastasaapuneille kehitetty suulliseen vuorovaikutukseen keskittyvä kielenoppimisen metodi (Huilla ym. 2016).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ukrainalaisten kokemuksia suomen oppimisesta Toisto-tuokioissa. Toisto-metodin on aiemmassa tutkimuksessa todettu sopivan hyvin erityisesti kielenoppimisen alkuvaiheeseen, mutta sekä metodia käyttäneet Toisto-oppaat (Närvänen 2017) että osallistujat (Laurinseppä 2023) ovat raportoineet kielenoppimisen alussakin esiintyvistä tarpeista, joita Toisto-metodin mukainen opiskelu ei ole onnistunut tyydyttämään. Tässä tutkimuksessa osallistujien tarpeita tarkastellaan kahdesta näkökulmasta: 1) puolistrukturoiduin haastatteluin pyritään selvittämään, miten osallistujat kokevat Toisto-metodin mukaisen opetuksen erityisesti verraten heidän aiempiin kielenoppimiskokemuksiinsa, ja 2) osallistujien Toisto-tuokioissa esittämiä kysymyksiä analysoimalla tarkastellaan, millaista kielellistä tietoa osallistujat ilmaisevat kaipaavansa oppimisensa tueksi.

Tutkimus on saanut inspiraationsa tarkasteltavia Toisto-ryhmiä ohjanneiden tekemistä havainnoista. Oppaat identifioivat havaintojensa sekä osallistujien kommenttien perusteella tapoja, joilla metodia voisi parhaalla mahdollisella tavalla soveltaa juuri kyseisten ryhmien käyttöön (ks. Laurinseppä 2023). Opetuksen reflektointi laajeni systemaattisemmaksi tapaustutkimukseksi, jonka puitteissa teimme muistiinpanoja

Toisto-tuokioiden kulusta, videoimme tuokioita ja haastattelimme osallistujia. Erilaisten aineistotyyppien triangulaatiolla on tarkoitus saada mahdollisimman monipuolinen kuva tutkitusta tapauksesta. Tutkimuksen päätavoitteena on tuottaa tietoa Toisto-metodin käytännön soveltamisen tueksi sekä sen kehittämiseksi.

Artikkeli on jäsennetty siten, että luvussa 2 esittelemme Toisto-metodin periaatteita sekä siitä jo tehtyä tutkimusta. Kolmannessa luvussa esittelemme aineistomme sekä aineiston keruussa ja analyysissa käyttämämme metodit. Neljännessä ja viidennessä luvussa analysoimme aineistostamme nousseita havaintoja, ja päätäntöluvussa esitämme suosituksia Toisto-metodin käyttöön ja kehittämiseen.

2. Toisto-metodi ja sen soveltaminen

Toisto-metodi on kehitetty vuonna 2015 ratkaisuksi tilanteeseen, jossa Suomessa oli yhtäkkiä tavallista suurempi määrä sotaa paenneita turvapaikanhakijoita. Tulijoita oli useista eri kieliryhmistä, eikä kaikilla heistä ollut luku- ja kirjoitustaitoa. Samaan aikaan vastaanottokeskuksissa ja Helsingin hätämajoituspisteissä oli hyvin rajalliset suomen kielen opettamisen resurssit. Tähän reagoitiin Helsingin yliopiston S2-didaktiikan kurssilla kehittämällä metodi, jonka avulla suomen oppimiseen voisi päästä nopeasti kiinni (Huilla ym. 2016). Tavoitteena oli tuottaa helppokäyttöistä oppimateriaalia, jota voisivat vapaasti käyttää vapaaehtoiset kielioppaat myös ilman opetusalan koulutusta (Möttönen & Ahlholm 2018: 82).

Vuonna 2022 tilanne oli sikäli samanlainen, että sotaa paenneita vastasaapuneita oli yhtäkkiä paljon. Ukrainasta saapuneiden profiili poikkeaa kuitenkin 2015 saapuneiden profiilista sikäli, että ukrainalaisilla on useimmiten pitkä ja yhtenäinen kouluhistoria sekä kokemusta eri kielten oppimisesta myös kirjallisen modaliteetin avulla. Tulijoiden kielenoppimistarpeet voivat siis olla erilaiset kuin niillä, joille metodi on alun perin kehitetty. Tässä luvussa esittelemme Toisto-metodin perusperiaatteet ja teemme katsauksen aiempaan Toisto-metodin soveltamista

käsittelevään tutkimukseen. Lisäksi reflektoimme oppijoiden näkökulmaa pedagogisten mallien soveltamiseen.

2.1. Toisto-metodin periaatteet

Metodi on saanut nimensä toistoon perustuvasta ideastaan. Toisto-metodin mukainen opetus on puheen mallintamista ja toistamista, mikä perustuu ajatukseen siitä, että puhuminen on vuorovaikutuksen pääasiallinen väline. Metodin taustalla vaikuttava teoreettinen viitekehys on yhdistelmä käyttöperusteista mallintamista ja konstruktiokielioppia, mikä näkyy muun muassa siinä, että materiaalit pyrkivät opettamaan käyttövalmista, konkreettista kielitaitoa autenttisia arjen tilanteissa käytettäviä fraaseja mallintamalla. Fraaseja toistetaan niitä analysoimatta, ja ensiavuksi ja aivan alkuvaiheen kielenopetukseen tarkoitettu Toisto-metodi lähestyykin kielen oppimista siten, että sääntöjen opettelua hyödyllisempää on aluksi kerätä kielestä käyttökelpoista tietoa, jota oppija voi kokemuksen karttuessa soveltaa. (Möttönen & Ahlholm 2018: 72, 82–83.)

Toisto-metodille keskeistä on myös sen sosiaalinen ilmapiiri (Möttönen & Ahlholm 2018: 72). Metodin käytännön toteutus perustuu Charles Curranin (1976) kehittelemään *Community Language Learning* -metodiin (CLL), jonka tavoitteena on turvallinen ilmapiiri, rauhallinen eteneminen, ohjaajan apu ja puhumiskeskeisyys (Huilla ym. 2016). Tällainen lähestymistapa ottaa huomioon osallistujien elämässä mahdollisesti olevan stressin ja pyrkii ohjaamaan opiskelijaa tuentarvitsijasta itsenäiseksi kielenkäyttäjäksi luomalla mahdollisuuksia kielenkäytölle turvallisessa tilassa (ks. Larsen-Freeman & Anderson 2011). Valmiiden fraasien opettelun tarkoituksena on helpottaa uuden kielen haltuunottoa. Vaikka kielitaito olisi vielä ulkoa opittujen fraasien varassa, fraasien ajatellaan olevan avaimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Metodin ytimessä ovat siis autenttisten vuorovaikutustilanteiden suullinen mallintaminen, fraasien toistaminen analysoimattomina sekä turvallinen ilmapiiri. Nämä on johdettu suoran metodin (engl. *direct*

method) ja kommunikatiivisen kielenopetuksen periaatteista, ja lisäksi Möttönen ja Ahlholm (2018: 73) mainitsevat metodin taustainspiraatioksi suggestopedisen perinteen sekä funktionaaliseen opetukseen kuuluvan opetettavan aineksen autenttisuuden. Närväsen (2017: 18) analyysin mukaan Toisto-metodin periaatteet muistuttavat hyvin paljon juuri suoran metodin periaatteita. Suora metodi korostaa opetuksen kohdekielisyyttä, jokapäiväisen sanaston opettamista, havainnollistamista kuvien ja esineiden avulla, kieliopin opetuksen induktiivisuutta sekä suullista vuorovaikutusta kysymys–vastaus-dialogien muodossa (Richards & Rogers 2001: 12).

Suoran metodin eduiksi on tutkimuksissa havaittu suullisten vuorovaikutustaitojen kehittymisen ja oppijoiden toimijuuden lisääntymisen (ks. yhteenveto Vireak & Bunrosy 2024: 158). Toisaalta metodi on saanut kritiikkiä siitä, että kohdekielinen opetus ei ole aina oppijoille ymmärrettävää (Al Hazmi & Lengkanawati 2020), että etenkin abstraktin sanaston opettaminen ja oppiminen voi olla vaikeaa ja että ilman eksplisiittisen kielitiedon opettamista kohdekielen rakenteiden ymmärtäminen ja soveltaminen uusiin ympäristöihin voi olla hankalaa (Richards & Rodgers 2001; Zaharuddin 2019). Lisäksi metodia on kritisoitu siitä, ettei auditorinen prosessointi ole kaikille oppijoille riittävä väline oppimiseen (Richards & Rodgers 2001; Zaharuddin 2019; Vireak & Bunrosy 2024: 159). Kokemistaan hankaluuksista huolimatta opiskelijat ovat usein kuitenkin pitäneet metodinmukaista opetusta miellyttävänä (Al Hazmi & Lengkanawati 2020; Zaharuddin 2019).

Suora metodi, samoin kuin Toisto, perustuu ajatukselle, jonka mukaan lasten ja aikuisten kielenoppimiselle yhtäläistä on implisiittinen, konstruktiopohjainen oppiminen (ks. Möttönen & Ahlholm 2018: 77–82). Aikuisten kielenoppiminen näyttää kuitenkin tyypillisesti hieman erilaiselta kuin lasten, sillä oppimista tehostavat kehittyneemmät metakognitiiviset taidot (Ullman 2015). Lisäksi aikuisiällä uutta kieltä oppivalla on tavallisesti kokemusta kielen oppimisesta formaalissa luokkahuoneopetuksessa, ja nämä kokemukset vaikuttavat oppijoiden käsityksiin siitä, millaista opetuksen tulisi olla (Brown 2009: 47).

Opetuksen järjestämiseen vaikuttavat myös opettajien käsitykset, ja joskus opettajan ja oppijoiden käsitykset voivat olla keskenään ristiriidassa. Esimerkiksi Alan Brownin (2009) amerikkalaisten yliopisto-opiskelijoiden ja -opettajien kielenoppimiskäsityksiä tarkastelleessa laajassa tutkimuksessa kävi ilmi, että vaikka opettajat suosivat kommunikatiivisia opetusmenetelmiä, opiskelijoiden suosioissa olivat kielioppikeskeiset menetelmät. Seuraavaksi esittelemme aiempaa Toisto-metodia käsittelevää tutkimusta, jossa on tarkasteltu sekä Toisto-oppaiden että osallistujien ajatuksia metodista.

2.2. Aiempi Toiston soveltamiseen kohdistuva tutkimus

Toisto-metodin käyttöä on tutkittu tähän mennessä kahdessa opinnäytetyössä. Närväsen (2017) pro gradu -tutkimus keskittyy vapaaehtoisten kielioppaiden kokemuksiin Toisto-metodin toimivuudesta, ja Venla Laurinseppä (2023) tarkastelee kandidaatintutkielmassaan osallistujien näkökulmaa. Oppaiden kokemusten lisäksi Noora Närvänen (2017) analysoi itse metodia, tuokioiden sisältöjä ja niitä varten tuotettuja materiaaleja. Laurinsepän (2023) tutkielmassa kuvataan etnografisen havainnoinnin avulla myös sitä, miten Toisto-tuokioita on muokattu osallistujien toiveet huomioiden. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan samoja Toisto-ryhmiä kuin Laurinsepän työssä.

Närväsen (2017) ja Laurinsepän (2023) tutkimuksissa nousi esiin hyvin samansuuntaisia havaintoja kuin suoran metodin soveltamista käsitelleissä tutkimuksissa. Närvänen (2017) kartoitti kielioppaiden kokemuksia kyselytutkimuksella, johon hän sai 54 vastausta. Metodin perusidea ja oppimiskäsitys saivat oppailta kiitosta. Kolme neljäsosaa vastaajista ”kannatti selkeästi” funktionaalista kielenopetusta. Toisaalta formaalin kielenopetuksen traditio näkyi monissa vastauksissa siten, että oppaat raportoivat konstruktioajattelun periaatteisiin sitoutumisen tuottavan haasteita (Närvänen 2017: 64–65, 74). Myös Laurinsepän tutkimuksen kirjalliseen kyselyyn osallistuneet (10 vastaajaa) pitivät metodia tehokkaana tapana oppia suomea. Metodin hyvinä puolina korostuivat

runsas toistaminen, mukava tunnelma ja hyvät oppaat. (Laurinseppä 2023: 19–20.)

Oppaat kokivat myös tuokioita varten kehitetyn materiaalin hyväksi, ja he arvioivat materiaalien sopivan periaatteessa millaisille oppijoille tahansa. Oppaat kokivat voivansa soveltaa ja kehittää metodia eteenpäin, ja heidän vastauksiaan analysoimalla selvisikin, että metodi on muuttunut käytössä osin niinkin huomattavasti, että alkuperäisestä metodista on johdonmukaisesti pyritty noudattamaan vain ringissä istumista ja englannin kielen välttämistä. Erityisesti oppaita houkutti poiketa pelkän suullisen harjoittelun periaatteesta, ja melkein puolet oppaista suhtautui kielteisesti kirjallisen harjoittelun puuttumiseen. (Närvänen 2017: 52–53, 58–59.) Myös Laurinsepän tarkastelemiin tuokioihin lisättiin kirjallista materiaalia. Sitä lisättiin paitsi osallistujien pyynnöstä myös siksi, että osallistujat joka tapauksessa kirjoittivat muistiinpanoja, vaikka siitä kehotettiin pidättäytymään. (Laurinseppä 2023: 14–15.) Ajatuksena oli metodin hengenkin mukaisesti (Huilla & Lankinen 2022: 60) ohjata pois kirjoittamisesta antamalla osallistujille visuaalinen representaatio opeteltavista kielenaineksista.

Metodi on kehitetty tilanteeseen, jossa yhteistä kieltä ei ole, ja siihen Närväsen tutkimuksen osallistujat kokivatkin sen sopivan. Tuokioiden samanlaisena pysyvä rakenne auttoi vastaajien mukaan yhteisen kielen puuttuessa, ja rakenne koettiin samaan aikaan sekä ennakoitavaksi että joustavaksi (Närvänen 2017: 59). Laurinsepän (2023) havainnoimat Toisto-tuokiot poikkesivat Närväsen (2017: 59) kyselytutkimukseen osallistuneiden raportoimasta ennen kaikkea siten, että käytössä oli apukieli. Tämä oli mahdollista siksi, että kaikilla Ukrainasta tulleilla osallistujilla oli suurin piirtein sama kielitausta ja suurin osa oppaista puhui venäjää. Oppailta venäjäksi tai englanniksi kysyminen korvasikin metodiin kuuluvan *puhuvan sanakirjan*, jolta osallistujan on tarkoitus saada tukea sanojen muistamiseen. Laurinseppä (2023) havaitsi puhuvan sanakirjan olevan hankala toteuttaa ja sen käyttöä vaikea opettaa osallistujille. Samoin Närväsen (2017: 52, 57) tutkimuksen vastaajista yli puolet ei pitänyt puhuvaa sanakirjaa luontevana, sillä

osallistujat eivät ymmärtäneet sen tarkoitusta, kun oppaalta voi pyytää apua suoraankin.

Laurinsepän (2023) tutkimus siis paljastaa metodia muokatun osallistujien toiveiden mukaan. Lisäksi osallistujat toivoivat kyselytutkimusvastauksissaan lisää puhekieltä, eksplisiittistä kieliopin opettamista, kirjoittamista sekä useampia oppitunteja viikkoon. Laurinsepän (2023) tutkimuksen osallistujien parannusehdotukset liittynevät osittain siihen, että metodiin kohdistuu odotuksia, joita sen ei ole tarkoituskaan täyttää. Närvänen (2017) raportoi samansuuntaisen ilmiön nousevan oppaiden vastauksista. Oppaat eivät kokeneet metodin riittävän kovin paljon alkuvaiheen opintoja pidemmälle (Närvänen 2017: 54), mikä ei ole yllättävää ottaen huomioon tarpeen, johon metodi luotiin (Huilla ym. 2016; Möttönen & Ahlholm 2018: 83–84). Kyselyn vapaassa osiossa esitettiin lisäksi, että koulutetuimmat ja nopeimmin oppivat vaikuttivat hyötyvän Toistosta vähiten. Voisi siis todeta, että metodin tavoitteet ja toteutumat kohtaavat, mutta oppaiden odotukset metodia kohtaan ovat osin ylimitoitettuja (ks. Närvänen 2017). Tämän tutkimuksen tarkoitus on jatkaa osallistujien tarpeiden kartoittamista pitäen toisaalta mielessä metodin asettamat rajat ja toisaalta selvittämällä, mitä juuri Suomeen saapuneet luku- ja kirjoitustaitoiset ukrainalaiset kokevat suomenopetukselta kaipaavansa.

3. Tutkimuksen konteksti, aineisto ja menetelmät

Tässä tutkimuksessa syvennytään kahden Toisto-ryhmän toimintaan kymmenen kuukauden aikana, syksystä 2022 kevääseen 2023. Ukrainalaisille pakolaisille tarkoitetut ryhmät kokoontuivat suuren kaupungin Ukraina-talossa kerran viikossa. Toisto-tuokiot kestivät 60 minuuttia kerrallaan, ja ne pidettiin peräkkäin samansisältöisinä. Yhteensä tuokioihin osallistui 21 ukrainalaista, jotka saattoivat valita ryhmänsä kulloistenkin aikataulujensa mukaan. Toisto-tuokiot ovat luonteeltaan ei-kumulatiivisia (Huilla & Lankinen 2022: 11, 15; Möttönen & Ahlholm 2018: 85), eli ideana on, että osallistua voi milloin tahansa ja ilman tiettyjä

esitietoja. Tuokioissa oli 5–15 osallistujaa kerrallaan, ja osa osallistujista kävi tuokioissa koko kymmenen kuukauden seurantajakson ajan, kun taas toiset liittyivät toimintaan kesken seurantajakson. Ryhmien kieli-oppaina toimi yhteensä seitsemän vapaaehtoista yliopisto-opiskelijaa, joista 1–3 veti tuokion kerrallaan. Oppaiden ensikieli oli suomi, mutta kuusi seitsemästä oppaasta osasi venäjää.

Tutkimus on luonteeltaan tapaustutkimus (ks. esim. Yin 2017; Piekkari & Welch 2020), ja sen kohteena on kaksi Toisto-ryhmää. Tavoitteena on syvällisesti ja yksityiskohtaisesti Toisto-ryhmien toimintaa ja osallistujien ajatuksia kuvaamalla tuottaa tietoa siitä, miten juuri kuvattujen Toisto-ryhmien osallistujat kokevat ryhmässä tapahtuvan suomen kielen oppimisen ja mitä he ajattelevat Toisto-metodista. Tapaustutkimuksen tulokset eivät ole sellaisinaan yleistettävissä koskemaan esimerkiksi kaikkea Toiston nimellä kulkevaa kielenopetusta, mutta tutkimuksen laajempana kontekstina on Toisto-metodin käyttö vastasaapuneiden kielenopetuksessa sekä metodin paikallisen sovelluksen tarkastelu.

Tapaustutkimuksessa tavoitellaan mahdollisimman laajaa käsitystä tapauksesta tutkimalla sitä perusteellisesti ja kattavasti, ja hyödynnämmekin tutkimuksessamme kolmea eri aineistotyyppiä. Aineisto koostuu keväällä 2023 tehdyistä puolistrukturoiduista haastatteluista, neljästä Toisto-tuokion videotallenteesta (yhteensä neljä tuntia) sekä Toisto-tuokioiden havainnoinnista. Havainnoissaan Toisto-ryhmien oppaat kirjasivat, miten tuokiot olivat sujuneet ja millaisia kysymyksiä ja toiveita osallistujat olivat esittäneet. Kaksi kolmesta tämän artikkelin kirjoittajista toimi Toisto-tuokioiden oppaina, ja lisäksi muistiinpanoja kerryttivät muut oppaat. Muistiinpanoja on tässä tutkimuksessa käytetty ennen kaikkea kokonaiskuvan hahmottamiseen sekä pilottina toimineen lomakekyselyn (ks. Laurinseppä 2023) ja haastattelukysymysten laatimiseen. Videotallenteiden, haastattelujen ja muistiinpanojen tekemiseen ja käyttöön on saatu osallistujilta kirjalliset luvat. Lupateksti ja tutkimusselostus laadittiin Toisto-oppaille suomeksi ja ukrainalaisille osallistujille venäjäksi. Kaikista osallistujista käytetään tutkimuksessa pseudonyymeja.

Haastatteluaineisto kerättiin vuoden 2023 huhti- ja toukokuussa kahtena päivänä. Haastattelut pidettiin viikoittaisten Toisto-tuokioiden yhteydessä, jotta haastatteluun osallistuminen olisi mahdollisimman vaivatonta. Haastatteluihin osallistuminen oli vapaaehtoista ja kaikki osallistujat olivat täysi-ikäisiä. Haastatteluihin osallistui yhteensä 11 henkilöä, eli noin puolet Toisto-tuokioihin osallistuneista. Kaikki haastateltavat olivat motivoituneita oppimaan suomea, ja kysyttäessä heidän tavoitekielitaitotasostaan (haastattelukysymys 23) haastateltavien vastauksissa korostui toive pystyä keskustelemaan suomeksi. Toive kielitaidon tasosta vaihteli haastateltavittain peruskielitaidosta erittäin sujuvaan kielitaitoon, joita kuvattiin sekä Eurooppalaisen kielitaidon viitekehyksen koodein (A1–B2) että sanallisesti. Motivaatioksi kielen oppimiseen haastateltavat sanoivat usein työpaikan löytämisen, ja suurin osa heistä sanoi aikovansa jäädä Suomeen ainakin useiksi vuosiksi.

Haastattelut tehtiin venäjäksi, jonka haastateltavat kokivat tässä kontekstissa neutraaliksi *lingua francaksi*. Kuusi osallistujaa ilmoitti äidinkielekseen sekä venäjän että ukrainan, neljä ukrainan ja yksi venäjän. Lisäksi osallistujat kertoivat opiskelleensa myös muita kieliä, kuten englantia, venäjää, ukrainaa, saksaa, espanjaa ja kiinaa, sekä oppineensa arjessaan esimerkiksi englantia, venäjää, ukrainaa, puolaa, suomea, italiaa ja kazakkia. Suurin osa osallistujista (7/11) ilmoitti opiskelleensa suomea myös muualla: neljä kotoutumiskoulutuksessa ja kolme itsenäisesti kirjasta ja / tai nettisovelluksella. Haastatteluissa nousi siis esille osallistujien monipuolinen kielenoppimistausta.

Puolistrukturoidulla haastattelulla saatuja vastauksia tarkasteltiin temaattisella analyysillä (ks. esim. Hirsijärvi & Hurme 2015), jonka tarkoituksena oli ensin järjestää haastateltujen Toisto-metodia ja Toisto-ryhmissä toimimista koskevat ajatukset sen mukaan, millaisia toistuvia teemoja niistä löytyi. Temaattisen ryhmittelyn jälkeen vastaukset kategorisoitiin vielä sen mukaan, mitä haastateltavat olivat nostaneet Toisto-metodin hyviksi ja huonoiksi puoliksi. Lisäksi erikseen tarkasteltiin vastauksia, joissa käsiteltiin Toisto-metodiin tehtyjä kehitysehdotuksia.

Haastattelijat olivat osallistujille Toisto-tuokioiden toiminnasta tuttuja, mikä saattoi vaikuttaa haastatteluihin kahdella tapaa. Tutuille ihmisille saattoi ensinnäkin olla helppo puhua. Toisaalta haastateltavat saattoivat pyrkiä antamaan positiivista palautetta oppailleen, minkä vuoksi haastattelutilanteessa korostettiin sitä, että tutkimuksen kohteena on kokemus metodista eikä varsinaisesti oppaiden toiminnasta. Toisto-tuokioiden osallistujille oli selitetty metodin perusperiaatteet ennen Toisto-opetuksen alkamista, mutta vastauksia tulkittaessa on lisäksi huomioitava, että haastatteluhetkellä tuokiot olivat jo muokkautuneet osallistujien toiveiden mukaan. Tarkastelemme siis osallistujien ajatuksia paitsi metodista itsestään myös sen paikallisesta sovelluksesta.

Vaikka haastattelun avulla saataisiin esiin osallistujien aito mielipide metodin hyvistä ja huonoista puolista, haastatteluaineistojen avulla pääsee käsiksi vain raportoituun kokemukseen. Täydennämmekin haastatteluaineistosta piirtyvää kuvaa reflektoimalla sitä neljästä videoidusta Toisto-tuokiosta tekemäämme analyysia vasten. Aineiston triangulaatio on olennainen osa tapaustutkimukseen liittyvää tiedonmuodostusta, ja myös Laurinseppä (2023: 21) havaitsi, etteivät osallistujien raportoima ja todellinen toiminta aina täysin kohtaa. Osallistujat esimerkiksi reflektoivat vastauksissaan toimintaa, jossa ei käytetä kirjallisia apuvälineitä, vaikka todellisuudessa he kirjoittivat oppimisen kohteena olevaa sanastoa muistiin.

Keräsimme videoaineiston ennen haastattelujen tekoa, vuoden 2023 maaliskuussa. Videoaineistoa tarkasteltiin ensin motivoimattomasti, minkä perusteella tarkemman tutkimuksen kohteeksi nousivat osallistujien esittämät, kieltä koskevat kysymykset. Kysymyksistä näkee, millaista tukea osallistujat kaipaavat ja millaiset kielelliset asiat heitä askarruttavat. Kaikki osallistujien esittämät kysymykset kerättiin ja ryhmiteltiin sen mukaan, millaista tietoa niillä haettiin. Kysymyksiä käsiteltiin myös laajemmissa sekventiaalisissa konteksteissaan keskustelunanalyysin (ks. esim. Stevanovic & Lindholm 2016) avulla.

4. Toisto-metodi osallistujien silmin

Osallistujien kokemusta Toisto-ryhmän toiminnasta kartoitettiin haastattelulla, jossa esitettiin 27 avokysymystä (ks. liite) osallistujien Toisto-metodiin ja ryhmän toimintaan liittyvistä ajatuksista ja tuntemuksista. Lisäksi osallistujia pyydettiin kuvaamaan omaa toimintaansa Toisto-tuokioissa sekä esimerkiksi aiempia kielenoppimiskokemuksiaan. Tässä luvussa esittelemme haastatteluaineiston analyysin, jonka olemme jaotelleet kolmeen kategoriaan: Toisto-toiminnassa positiivisiksi koettuihin asioihin (7 teemaa), negatiivisiksi koettuihin asioihin (4 teemaa) sekä osallistujien ajatuksiin metodin kehittämiseksi (7 teemaa). Kysyimme jokaiseen kategoriaan liittyvistä asioista suoraan, mutta myös muissa vastauksissa sivuttiin näitä aiheita. Vastausten teemoittelun tulokset on esitetty taulukossa 1. Aineiston pienen koon vuoksi joissakin kategorioissa on vain vähäinen määrä mainintoja. Tutkimuksen tuloksia tulkitaankin laadullisesti, ja määrällinen analyysi esitetään laadullisen analyysin tueksi.

Kuten taulukosta 1 käy ilmi, haastatellut näkivät Toisto-metodissa ja -tuokiossa huomattavan paljon hyvää. Teema *hyvä ilmapiiri ja ryhmän tuki* nousi esiin kahdeksan haastateltavan vastauksista. Kiitosta sai myös metodin funktionaalisuus ja tarvelähtöisyys, mikä näkyy vastauksissa, joissa pidettiin hyvänä *puhumisen harjoittelua* (5 mainintaa) ja *arjen kielitaidon kartuttamista perusfraaseilla* (4). Sekä metodin huonoissa puolissa että kehityskohteissa mainintoja saivat ennen kaikkea *kirjoitetun aineksen niukkuus* (7 mainintaa) sekä eksplisiittisen *kieliopin* opettamisen puuttuminen (7 mainintaa). Seuraavissa alaluvuissa erittelemme tarkemmin ensin osallistujien Toisto-koulutuksen hyviksi puoliksi kokemia asioita, minkä jälkeen keskitymme asioihin, joista osallistujat puhuivat Toiston heikkouksina tai kehityskohteina.

Taulukko 1. *Haastatteluissa toistuneet teemat*

Teemat	Hyvää	Huonoa	Tarvitaan lisää
hyvä ilmapiiri ja ryhmän tuki	8		
voi kysyä myös venäjäksi	7		
oppaat	5		
puhumisen harjoittelu	5		
arjen kielitaito, perusfraasit	5		
toistoon perustuva harjoittelu	4		
ei tarvitse kirjoittaa	3		
kirjoitetun materiaalin niukkuus		7	
kielioppia ei selitetä		3	
kaikkia kielen osa-alueita ei harjoitella		2	
vain sanoja		2	
kielioppi			7
kirjoittamista			7
kirjoitettua materiaalia			7
lisää tunteja viikkoon			5
kertaamista ja harjoittelua			2
käännöksiä			2
puhekieltä			2
Yhteensä	37	14	32

4.1. Toisto-metodin vahvuudet

Hyvä ilmapiiri on Toiston ja sen pohjalla olevan CLL-metodin kannalta keskeinen, ja useassa vastauksessa korostuukin nimenomaan ryhmän yhteishenki. Esimerkissä (1) haastateltava tiivistää ryhmän merkityksen seuraavasti (vastaus kysymykseen 20):

(1) Мне нравится этот метод, нравится, что мы много разговариваем, нравятся учителя, что можно пошутить иногда,

посмеяться и что я много выучила за это время. Если бы я это учила сама, это бы длилось дольше. Так быстрее.
'Pidän metodista. Pidän siitä, että keskustelemme paljon, pidän opettajista ja siitä, että välillä voi vitsailla ja nauraa, ja että olen oppinut paljon tässä ajassa. Jos opiskelisin yksin, tämän saman oppimiseen menisi kauemmin. Tämä on nopeampaa.'

Vastauksen mukaan hyvän ilmapiirin luovat keskusteleminen, vitsailu, uuden oppiminen sekä opettajat. Vastauksessa korostuu yhteisöllinen ja sosiaalinen kielenoppiminen, ja vastaaja kokee oppimisen tällaisessa ilmapiirissä myös tehokkaaksi. Oppaiden, tai "nuorten tyyppien" (*ребята*), mukavuus nostetaan esiin monessa vastauksessa. Heitä kiitellään myös siitä, että heiltä *voi kysyä myös venäjäksi*. Apukielen käyttö ei kuulu Toisto-metodin periaatteisiin, mutta autenttisen kohtaamisen ajatukseen yhteisen kielen käyttö toki sopii.

Oppaiden venäjän kielen taitoon viitataan suorimmin vastauksissa, joissa korostuu kieltä koskevan tiedon tarve. Osallistujat kertovat kysyvänsä tarkempaa tietoa esimerkiksi kieliopista, mikä mahdollistuu yhteisten apukielten avulla. Esimerkissä (2) haastateltava pitää apukieltä hyvänä tukena metodille, jossa pääasiassa käytetään vain kohdekieltä (vastaus kysymykseen 10):

(2) Это хорошо, если надо, спрашиваем нюансы на русском.
'Se on hyvä [että pääkieli on suomi]. Jos tarvitsee, voi kysyä nyansseista venäjäksi.'

Vastaaja tuo esiin tarpeen ymmärtää "nyansseja", joita hän ei kohdekielisessä toiminnassa koe käsittävänsä. Suoran metodin soveltamiseen liittyvässä tutkimuksessa opiskelijat ovat vastaavasti raportoineet suurimmaksi ongelmaksi sen, etteivät he aina ymmärrä oppimisen kohdetta (Al Hazmi & Lengkanawati 2020: 430; Zaharuddin 2019: 18). Venäjä toimi siis tuokioissa tarpeen mukaan apukielenä, mutta venäjän lisäksi kokoontumisiin lisättiin ukrainaa siten, että osallistujat saivat tuokioiden lopuksi opettaa oppaille tuokion aiheeseen liittyviä fraaseja ukrainaksi. Tämän tarkoitus oli voimaannuttaa osallistujia antamalla heille

vastavuoroisesti omistajuutta opiskeltavasta kielestä ja lisätä heidän toimijuuttaan muuntamalla tilanteista kontekstia (ks. Ahearn 2001; Kalaja ym. 2015). Kysyimme (kysymys 18) osallistujien mielipidettä tästä toimintatavasta, ja sitä luonnehdittiin muun muassa seuraavasti:

(4) Я считаю, что это хороший experience, так люди могут поучить новый язык. И мы учим новый язык. Это хороший обмен.
'Minusta se on hyvä *experience*, näin ihmiset voivat oppia uutta kieltä. Ja me opimme uutta kieltä. Se on hyvä vaihtokauppa.'

(5) Супер! Да! Мне очень приятно, когда люди интересуются украинским языком.
'Super! Kyllä! Olen oikein iloinen, kun ihmiset ovat kiinnostuneita ukrainan kielestä.'

Seuraavat haastatteluaineistossa toistuneet teemat koskettavat suoraan Toisto-metodin perusideaa, arjen kielitaidon oppimista toiston avulla. Haastateltavat raportoivat ensinnäkin oppineensa arjen kielitaitoa ja perusfraaseja sekä pitäneensä toistoon perustuvasta oppimisesta. Esimerkissä (6) haastateltava kuvailee vastauksessaan kysymykseen 22 oppineensa juuri niitä asioita, joita Toisto-metodi pyrkii tarjoamaan alkuvaiheen kielitaitoon:

(6) Представить себя, понять, кто представляет себя и как сказать: пойти, поехать, что-то в магазине спросить, продукты, где лежит. Так уже ориентируемся.
'Esittelemään itseni, ymmärtämään kuka esittelee itsensä, ja miten sanotaan mennä kävellen, mennä kulkuneuvolla; kysymään jotakin kaupassa, tuotteita ja missä ne ovat. Sillä lailla osaamme jo navigoida.'

Vastauksesta näkyy sekä funktionaalisuuteen oleellisesti liittyvä tavoite vastata osallistujien aitoihin kielenkäyttötarpeisiin sekä fraasipohjainen opetus: haastateltava kertoo, mitä hän tekee oppimallaan kielellä, ja puhuu yksittäisiä sanoja laajemmista yksiköistä. Haastateltavat raportoivatkin ottaneensa oppimansa käyttöön arkielämässään. Kun asiasta kysyttiin suoraan, kaikki 11 haastateltavaa ilmoittivat käyttävänsä Toisto-koulutuksessa oppimaansa Toisto-tuokioiden ulkopuolella

(kysymys 24). Eräs vastaajista jopa kertoo, että enää häntä ei pelota liikkua kaupungilla (esimerkki 7). Toisto-tuokioiden tärkeimmän tavoitteen voi siis katsoa toteutuneen.

(7) Конечно. Я больше не боюсь, выхожу в город и иду спокойно, а когда только приехала мне всё было страшно и непонятно.
'Tietysti. Enää minua ei pelota, lähden kaupungille ja kuljen rauhassa, mutta kun saavuin, kaikki oli pelottavaa ja käsittämätöntä.'

Toistamiseen suhtauduttiin metodina positiivisesti sekä myös melko realistisesti. Kaikki haastateltavat kokivat oppineensa vähän suomea (kysymys 21), minkä he myös ajattelivat olevan tavoitteena. Kysymykseen 6, joka koski haastateltavien mielipidettä metodista, eräs haastateltava (esimerkki 8) korosti vastauksessaan juuri toistamisen tärkeyttä:

(8) Мне нравится, что мы начинаем со слов, я сейчас узнаю финские слова. Очень помогают эти листы, которые вы даёте. Мне нравится, что всё спокойно, никаких гонок, всё планомерно. Есть время повторять, учить, вспоминать. Я уже взрослая, запоминать сложно, надо много раз повторять, чтобы запомнить. [---]
'Pidän siitä, että aloitamme sanoista, tunnistan nyt suomen kielen sanoja. Erityisen paljon auttavat monisteet, joita te jaatte. Pidän siitä, että kaikki on rauhallista, ei ole kiirettä ja että kaikki on suunniteltua. On aikaa toistaa, opiskella ja painaa mieleen. Olen jo aikuinen, joten mieleen painaminen on vaikeampaa. Täytyy toistaa monta kertaa, jotta sanat jäisivät mieleen. [---]'

Esimerkissä (8) korostuu myös oppimistilanteen rauhallisuus, ja positiivisen maininnan saavat myös tuokion aiheeseen liittyivät monisteet. Havainnoimillamme Toisto-tuokioilla monisteet jaettiin jo tuokion alussa eikä vasta sen lopuksi, kuten tarkoitus on (ks. Huilla & Lankinen 2022: 19, 20). Tämä käytänne oli syntynyt siksi, että oppaat olivat havainneet osallistujien pyrkivän hahmottamaan sanoja ja fraaseja myös kirjallisesti ja tekemään oppimastaan muistiinpanoja kyrillisin kirjaimin. Oppaat olivat halunneet siirtää fokuksen kirjoittamisesta toistamiseen ja suullisen kielitaidon kehittämiseen, ja osallistujat olivat vastahakoisia

luopumaan muistiinpanojen tekemisestä ennen kuin saivat monisteet eteensä (Laurinseppä 2023).

Kirjoittamisen puuttuminen on kuitenkin yksi metodin perusideoista, ja sitä piti myös hyvänä kolme haastateltavaa. Kysyttäessä, miten haastateltavat suhtautuvat siihen, että tuokioissa pitää pääasiassa puhua ilman kirjallista tukea (kysymys 12), haastateltavat pitivät hyvänä sitä, että kurssilla keskitytään puhumiseen.

(9) Хорошо. Я понимала, что буду разговаривать и мне, в принципе нужно, чтобы я разговаривала. Это для меня в приоритете.
'Se on hyvä. Olin tietoinen, että tulen puhumaan ja periaatteessa tarvitsen juuri puhumista. Minulle [suomen puhuminen] on prioriteetti numero yksi.'

(10) Позитивно, потому что финский преподают больше письменно. А разговорный язык, где ты можешь услышать? Только на улице? Очень классно его попрактиковать.
'Positiivisesti, koska suomea opetetaan enemmän kirjallisesti. Mutta missä puhekieltä voi kuulla? Pelkästään ulkona? Aivan mahtavaa harjoitella sitä.'

(11) Для меня этот метод поначалу казался странным, так как в Украине, мы когда обучались, очень много писали, а здесь понемножку я перестроилась и мне кажется, что этот метод, может быть, и получше.
'Minusta metodi tuntui aluksi oudolta, koska Ukrainassa, kun opiskelimme, kirjoitetaan todella paljon, mutta täällä minä vähitellen orientoiduin siihen, ja minusta tuntuu, että tämä metodi saattaa olla vähän parempi.'

Esimerkissä (9) korostuu haastateltavan toive oppia nimenomaan puhumaan suomea, ja esimerkissä (10) Toisto-metodi kontrastoituu muihin osallistujan kokemiin suomenoppimismetodeihin, joista Toisto erottuu positiivisesti suullisen kielitaidon korostumisen vuoksi. Sama toistuu esimerkissä (11) vastauksessa kysymykseen 5, jossa näkyy myös lähtömaan erilainen kielenopetuskulttuuri. On kuitenkin kiinnostavaa, että nämä kolme vastaajaa, jotka pitivät kirjoittamisen puuttumista hyvänä asiana, raportoivat silti tekevänsä kirjallisia muistiinpanoja (kysymys 13).

4.2. Toisto-metodin heikkoudet

Kirjoitetun materiaalin niukkuus (ks. taulukko 1) koettiinkin selvästi metodin haastavimmaksi ominaisuudeksi. Kirjoitusasun näkemisen puuttumista käsiteltiin seitsemässä vastauksessa, joissa tuli esiin sekä tottumus toisenlaiseen kielenoppimismetodiin että epäluulo pelkästään suulliseen modaliteettiin pohjautuvan metodin toimivuutta kohtaan. Myös vastauksissa, jotka on kategorisoitu teemaksi *kaikkia kielen osa-alueita ei harjoitella* (2 mainintaa), keskusteltiin kirjoittamisen ja lukemisen harjoittelun puuttumisesta. Haastateltavat kommentoivat kirjallisen materiaalin puuttumista seuraavasti:

(12) Для меня сложно, если я не пишу. Мне важно видеть слово. Если я слово не вижу, я его вообще не воспринимаю.
'Minusta on hankalaa, jos en kirjoita. Minulle on tärkeää nähdä sana. Jos en näe sanaa, en oikeastaan omaksu sitä.'

(13) Для меня письмо важно, дополняет. Я сама записываю и это отвлекает от устной части. Я могу либо писать, либо слушать.
'Minusta kirjoitus on tärkeää, täydentävää. Itse teen muistiinpanoja ja se kääntää huomioni pois suullisesta osuudesta. Pystyn joko kirjoittamaan tai kuuntelemaan.'

(14) Сложно было. Но мы уже перестроились, мы уже карандаши не берём на занятия! Этого мы достигли уже, у нас карандаши уже в стороне лежат.
'Oli hankalaa. Mutta olemme nyt jo tottuneet, emme enää edes ota lyijykyniä mukaan tunneille! Sen me olemme jo saavuttaneet, lyijykynät ovat sivussa.'

Vastauksessa (12) ilmaistaan monen haastatellun jakama huoli siitä, että ilman sanan näkemistä sitä ei voi omaksua. Vastauksessa (13) korostetaankin sitä, että kirjoitus täydentää oppimista, mikä ei ole outo ajatus luku- ja kirjoitustaitoiselle aikuiselle, joka on tottunut omaksumaan kieltä myös kirjoitettuna. Kirjoitetun modaliteetin puute on noussut kritiikin kohteeksi myös suoraa metodia käsittelevissä tutkimuksissa. Zaharuddinin (2019) haastattelemat opiskelijat raportoivat kaipaavansa

kirjallista modaliteettia kielenainesten hahmottamisen, muistamisen ja ääntämisen tueksi.

Tuokioissa ei kuitenkaan voi keskittyä kirjoittamiseen, mikä käy vastauksesta (13) hyvin ilmi: on mahdoton keskittyä kuuntelemaan ja tuottamaan kieltä suullisesti, jos huomio on kirjallisten muistiinpanojen tekemisessä. Vastauksessa (14) taas näkyy koko ryhmän toiminnan muutos ja parempi luotto suulliseen modaliteettiin perustuvaan metodiin. Toisaalta vastaus saattaa olla kytköksissä siihen, että kirjallista materiaalia alettiin tarjota kuullun hahmottamisen tueksi ja kirjoittamisen ehkäisemiseksi.

Negatiiviseksi ominaisuudeksi hahmottuu haastatteluaineistossa myös metodin ytimessä oleva ajatus siitä, että kielenaineksia tarjoillaan analysoimattomina, käyttövalmiina konstruktioina. Haastateltavat kokivat huonoksi sen, että *kielioppia ei selitetä* (3 mainintaa). Lisäksi kaksi vastaajaa mainitsi negatiiviseksi sen, että Toisto-tuokioissa opitaan *vain sanoja*, ja sanakeskeisyys näkyy myös muissa vastauksissa (ks. esimerkki 16, vastaus kysymykseen 10).

(15) [---] Здесь мне всё-таки не хватает грамматики, я привыкла строить грамматически предложения на курсе английского. Немножко грамматики для построения предложения было бы полезно. Это бы помогало диалоги формировать. На других курсах (английский онлайн) было 4 части: грамматика, письмо, аудирование, говорение и записывание себя.
'[---] Kielioppia on kuitenkin mielestäni liian vähän, olen tottunut tekemään kieliopillisia lauseita englannin kursseilla. Vähän kielioppia lauseiden rakentamiseen olisi hyödyllistä saada. Se auttaisi dialogien muodostamisessa. Muilla kursseilla (englannin verkkokursseilla) oli neljä osaa: kielioppi, kirjoittaminen, kuullun ymmärtäminen sekä puhuminen ja itsensä nauhoittaminen.'

(16) Трудно, мы привыкли не останавливаться на наборе слов, но и углубляться, поэтому и спрашиваем. Не хватает немножко перевода.
'Se on vaikeaa, emme ole tottuneet jäämään sanojen tasolle vaan myös syventymään, siksi myös kyselemme niistä. Kaipaamme enemmän käännöksiä.'

Vastauksista näkyy paitsi tottumus erilaiseen opetukseen myös se, että haastateltavat hahmottavat metodin tarkoitukseksi sanaston oppimisen ilman niiden käyttöä tukevia rakenteita. Opetettujen rakenteiden kontekstualisoiminen ja mallintaminen eivät siis ole välttämättä tehneet rakenteista ”käyttövalmiita”, vaan oppimisen tueksi kaivataan niin käännöksiä kuin rakenteiden eksplisiittistä selittämistä (ks. myös Zaharuddin 2019). Nämä tarpeet nousivat vahvasti esiin myös videoitujen Toisto-tuokioiden analyysissa (ks. luku 5).

4.3. Osallistujien kehitysideat

Kuvioon 1 on koottu asiat, joita informantit vastaustensa perusteella haluaisivat metodissa kehittää.

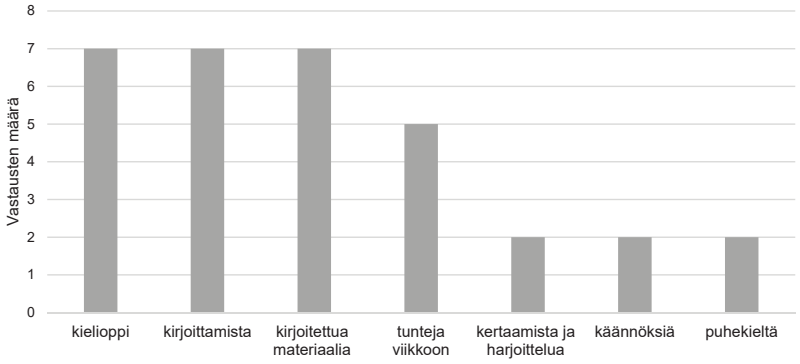

Kuvio 1. *Informanttien vastauksissa toistuneet toiveet siitä, mitä Toisto-tuokioissa voisi olla lisää*

Haastateltavien kehitysideat kytkeytyvät heidän näkemyksiinsä siitä, mikä Toisto-metodissa on huonoa tai mitä siitä puuttuu. Kolme eniten mainintoja saanutta teemaa *kielioppi*, *kirjoittamista* ja *kirjoitettua materiaalia* sekä toive *käännöksistä* kohdistuvat itse metodiin, kun taas *lisää tunteja viikkoon* ja *kertaamista ja harjoittelua* voidaan nähdä enemmän tuokioiden järjestelyjä koskevina kysymyksinä.

Kolme suurinta kehitysideaa ovat kiinnostavia siksi, että ne kohdistuvat asioihin, joita ei tarkoituksella ole sisällytetty metodiin. Tarkasteltujen Toisto-ryhmien oppaat ovat kuitenkin vastanneet osallistujien tarpeiseen muokkaamalla tuokioita, mikä näkyy alla olevissa vastauksissa kysymykseen siitä, miten metodia voisi parantaa (kysymys 26):

(16) Немножко добавить грамматики и письма. С другой стороны, ребята это добавляют, они видят, чего нам не хватает. Нашей группе всего достаточно. Больше одного раза в неделю, напр. 1 час два раза в неделю.
'Vähäsen lisää kielioppia ja kirjoittamista. Toisaalta tyypit (*ребята*) ovatkin niitä lisänneet, he näkevät, että niitä ei ole meistä tarpeeksi. Meidän ryhmällemme kaikkea on riittävästi. Enemmän kuin yksi kerta viikossa, esimerkiksi yksi tunti kaksi kertaa viikossa.'

(17) Ну да, только я думаю, что раз в неделю – это очень мало. Нужно как-то дополнительно, на другие курсы идти или учить в приложениях самой.
'No joo, ajattelen, että tunti kerran viikossa on tosi vähän. Tähän tarvitsee rinnalle jotain lisää, esimerkiksi toisen kielikurssin tai sitten pitää opiskella itsenäisesti sovelluksilla.'

Vastauksista näkyy paitsi tarve saada lisää opetuskertoja myös sellaisia oppimistarpeita, joihin Toisto-metodin ei ole tarkoituskaan vastata. Vastauksessa (17) osallistuja ehdottaakin tapoja, joilla omiin kielenoppimistarpeisiin voi vastata Toisto-ryhmiin osallistumisen lisäksi. Metodi oli toisaalta koettu niin hyväksi, että siihen oli vaihdettu toisentyyppisestä opetuksesta esimerkiksi kototutumiskoulutuksesta, mikä ei suinkaan ole tarkoitus. Vastauksista nouseekin esiin kaipuu kielenoppimiseen, jossa Toisto olisi pääasiallinen metodi, jota tuettaisiin kirjallisella materiaalilla sekä eksplisiittisellä rakenteiden avaamisella. Seuraavassa luvussa kuvaamme tarkemmin sitä, miten osallistujat itse toimivat saadakseen tarvitsemaansa lisätietoa kielestä.

5. Tuokioissa esitetyt kielikysymykset

Tarkastellut Toisto-ryhmät ovat sikäli erityisiä, että kaikilla ryhmien toimintaan osallistuneilla on yhteinen tai yhteisiä kieliä. Tämä mahdollisti sen, että osallistujat kyselivät opittavaan materiaaliin liittyviä asioita sekä toisiltaan että Toisto-oppailta. Seitsemän kuukautta ryhmien toiminnan aloittamisen jälkeen tallentamissamme Toisto-tuokioissa ilmapiiri olikin hyvin keskusteleva, ja toistoon perustuvasta perustoiminnasta poikettiin säännöllisesti. Tuokiot noudattivat kuitenkin Toisto-tuokioiden perusrakennetta, jossa ensin esitellään ja toistetaan tuokiolle keskeistä sanastoa ja sitten mallinnetaan ja harjoitellaan tuottamaan pääasiana olevia fraaseja ja pieniä dialogeja, joissa uutta sanastoa käytetään. Tarkasteltavien tuokioiden otsikot olivat *Mitä sinä pelaat?* (aiheena harrastukset) ja *Moi! Mitä kuuluu?* (aiheena kuulumisten ja voinnin kysyminen).

Tässä luvussa analysoimme tarkemmin kahta harrastamiseen keskittyvää tuokiota (yhteensä kaksi tuntia). Keräsimme tuokion videotallenteelta kaikki kieleen liittyvät kysymykset ja ryhmittelimme ne taulukkoon 2 sen mukaan, millaisiin asioihin ne kohdistuivat. Laskimme kysymyksiksi kaikki osallistujien vuorot, joita seurasi niiden sisältöön liittyvä vastausvuoro tai pidempi sekvenssi, jossa asiaa selvitellään (ks. esimerkki 19).

Taulukko 2. *Osallistujien kieltä koskevat kysymykset aiheittain*

Aihe	**Lukumäärä**
venäjännös	19
sanojen nyanssit ja käyttöyhteydet	11
ääntäminen	7
kielioppi	4
suomennos	2
Yhteensä	43

Kuten taulukosta 2 voi nähdä, suurin osa kysymyksistä on sanastokysymyksiä, joissa pyydetään venäjänkielistä vastinetta tuokiossa esiintyneelle sanalle. Osallistujat eivät siis aina ymmärtäneet esitetyn sanan tarkoitetta. Toiseksi eniten kysyttiin sanoihin liittyviä tarkennuksia, esimerkiksi sitä, milloin käytetään verbiä *pelata* ja milloin *harrastaa*. Sanastokysymyksiä esiintyi toistelun lomassa ja myös esimerkiksi sen jälkeen, kun oppaat olivat jakaneet osallistujille tuokion aihetta käsittelevän monisteen. Kysymyksiin vastaamisen lisäksi oppaat itse käänsivät venäjäksi vaikeiksi olettamiaan sanoja, kuten sanan *käydä*.

Osallistujat tukeutuvat kysymyksissään paitsi oppaiden myös toistensa tukeen. Esimerkissä (18)[1] käynnissä on sukulaisuussanojen kertaus yhdistettynä uuden harrastuskonstruktion haltuunottoon. Toimintana on toistaminen oppaan mallin mukaan.

(18)

01	OPAS1	mummo pelaa pingistä
02	ALL	mummo pelaa pingistä
03		(1.0)
04	OSAL1	mummo это мама
		mummo on äiti
05	OSAL2	бабушка
		isoäiti
06	OSAL1	бабушка
07	OPAS1	mies harrastaa kuntosalia

Rivillä 1 opas näyttää kuvia ja tuottaa niiden perusteella toistettavan rakenteen *mummo pelaa pingistä*. Rivillä 2 ryhmä toistaa fraasin perässä, minkä jälkeen opas ottaa esiin uudet kuvat. Toistoon syntyvän tauon aikana osallistuja 1 kääntyy vierustoverinsa puoleen ja kysyy *mummo*-sanan merkitystä (r. 4). Hän tarjoaa ehdokkaaksi ’äitiä’ (мама), jonka osallistuja 2 korjaa sanomalla бабушка ’isoäiti’. Osallistuja 1 toistaa oikean käännöksen venäjäksi, minkä jälkeen toistotoiminta jatkuu saumattomasti. Osallistujat auttavat toisiaan paitsi toistotoiminnan lomassa

[1] Oppaiden pseudonyymit ovat litteraateissa OPAS 1 ja OPAS 2, osallistujien OSAL 1…N. Yhdessä toistamisen merkkinä on ALL.

myös erityisesti niissä vaiheissa tuokioita, kun heidän pitää tuottaa rakenteita itsenäisesti ja muistaa uutta sanastoa. Toisten osallistujien tuki siis korvaa usein puhuvan sanakirjan tarjoaman tuen. Kuten taulukosta 2 näkyy, suomenkielistä sanaa kysytään kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin käännöksiä venäjäksi.

Osallistujien kysymykset kohdistuvat myös kielioppiin (taulukko 2). Näitä kysymyksiä kohdistetaan enemmän oppaille, kuten tapahtuu esimerkin (19) tilanteessa. Esimerkissä kuvatussa tilanteessa osallistujaa 1 on pyydetty tuottamaan fraasi oppaan näyttämien kuvien perusteella. Tilanteen alussa opas näyttää kuvaa, joka viittaa vanhempiin, sekä kuvaa, joka viittaa pingikseen.

(19)

01	OSAL1	vanhemmat harrasta::::::t	
02	OSAL2	pingistä	
03	OPAS1	pin[gist]ä	
04	OPAS2	[joo]	
05	OSAL1	to- te- tennistoa	
06	OPAS1	[pingistä]	
07	OPAS2	[pingistä]	
08	ALL	pingistä	
09	OSAL1	↑why is sta (.) why is sta	
10		(2.0)	
11	OSAL1	why:: parti- partitiv why is sta	
12		(1.6)	
13	OSAL1	почему sta (.) tennis	
		miksi sta, tennis	
14	OPAS2	ну это:	
		no se on	
15	OSAL1	partitiv=	
16	OPAS2	partitiv	
17		(.)	
18	OPAS2	это это аа (.) .mt либо а?	либо тее аа
		se on se on	joko a tai t-a
19	OPAS1	ta tä (0.4) tennistä? (1.0) tai jalkapalloa?	
20	OSAL3	почему (0.8) tennistä а не tengistä	
		miksi tennistä eikä tengistä	

Esimerkin (19) rivillä 1 osallistuja 1 tuottaa fraasin ensimmäisen osan *vanhemmat harrastaat*, jonka osallistuja 2 täydentää sanomalla *pingistä* (r. 2). Oppaat hyväksyvät ehdokkaan toistamalla sanan sekä sanomalla *joo* (r. 3 ja 4). Rivillä 5 osallistuja 1 antaa oman ehdokkaansa *tennistoa*, jonka oppaat korjaavat muotoon *pingistä*. Ryhmä toistaa oikean sanan, mukaan lukien osallistuja 1 (r. 6–8). Tähän asti toiminta on tavallista Toisto-metodin mukaista toimintaa, jossa tärkeää on myös virheellisesti tuotetun aineksen korjaaminen virhettä erityisesti korostamatta (Huilla & Lankinen 2022: 22).

Osallistuja 1 keskeyttää toiminnan rivillä 9. Hän kysyy englanniksi *why is sta* viitaten *pingis-* ja *tennis-* sanojen pääteainekseen. Hän ei saa heti vastausta kysymykseensä, ja rivillä 11 hän lisää kysymykseensä ehdokkaan ilmiön nimeksi: *partitiv*. Tätäkin seuraa hiljaisuus, ja osallistuja 1 kysyy rivillä 13 vielä venäjäksi, ’miksi sta, tennis’. Rivillä 14 hän lopulta saa oppaalta 2 vastauksen ’no se on’, jonka hän itse täydentää sanomalla *partitiv*. Opas 2 hyväksyy tämän toistamalla sanan *partitiv* (r. 16) ja antamalla partitiivin päätevariantit *-a* tai *-ta*. Opas 1 täydentää tätä rivillä 19 antamalla esimerkit *tennistä* ja *jalkapalloa*. Pääteaineksen käsittely keskeytyy rivillä 20, kun osallistuja 3 kysyy kysymyksen ääntämisestä. Ääntämisen yksityiskohtiin keskittyvät kysymykset ovat yksi yleisistä kysymystyypeistä (taulukko 2). Tilanne jatkuu oikean ääntämyksen mallintamisella ja toistamisella, minkä jälkeen partitiiviasiaan palataan. Neljäs osallistuja nostaa vielä päätteet käsittelyyn monisteesta lukien, minkä jälkeen viides osallistuja kysyy *На вопрос чем? да отвечает? А добавляют?* (’Vastataanko näin kysymykseen ”mitä”? Lisätäänkö a?’). Oppaat vahvistavat hypoteesin, minkä jälkeen toistotoimintaan päästään vihdoin palaamaan.

Osallistujien kysymyksissä tulee näkyväksi se, miten he tunnistavat opittavien fraasien rakenteiden säännönmukaisuuksia sekä luovat käyttökontekstiin sekä aiempaan kielitietoonsa perustuvia hypoteeseja muodoista ja merkityksistä. Osallistujan 1 kysymyksessä näkyy, että hän on oppinut kielioppitermin partitiivi ja tekee aivan oikein oletuksen, että kyseinen sana on partitiivissa. Osallistujan 1 kielitietoon liittyvä tarve

ei kuitenkaan kohdistu kielenaineksen nimeämiseen tai oikeaan päätevarianttiin, vaan hän haluaa tietää, miksi rakenteessa käytetään partitiivia. Siksi oppaiden tarjoama tieto partitiivin päätevarianteista ei osallistujille riitä, vaan muodosta kysyminen tulee päätökseensä vasta siinä vaiheessa, kun on selvinnyt, miksi sana on partitiivissa, eli mikä funktio päätteellä on. Kysymyksillä onkin selkeä yhteys rakenteiden haltuun ottamiseen: kysymyksiä esitetään ennen kaikkea siinä vaiheessa tuokiota, kun toiminnassa siirrytään toistamisesta itsenäisempään tuottamiseen.

Kieltä koskevien kysymysten esittäminen ja niihin vastaaminen eivät ole Toisto-metodin ytimessä, mutta videoaineistoa analysoimalla käy selväksi, että kysyminen ja vastaaminen on selvästi noussut tarkastelemiemme Toisto-ryhmien yleiseksi käytänteeksi, joka paitsi tapahtuu toistotoiminnan lomassa myös pysäyttää toistoon perustuvan toiminnan välillä pitkiksikin ajoiksi. Tämä vahvistaa haastatteluaineistosta nousseen havainnon siitä, että osallistujilla on tarve ymmärtää kielen rakenteita syvemmin kuin mihin analysoimattomien konstruktioiden esittelyyn tähtäävä metodi tarjoaa mahdollisuuden.

6. Johtopäätökset

Aineistomme perusteella Toisto-tuokioista piirtyy kuva toimintana, jonka parissa ukrainalaiset osallistujat viihtyvät ja jonka avulla he kokevat oppivansa suomen kieltä. Hyvä ilmapiiri ja positiivinen ryhmädynamiikka on paitsi luettavissa haastatteluvastauksista myös havaittavissa videoaineistoa tarkastelemalla: osallistujat auttavat toisiaan, kyselevät oppailta, ja tuokioissa raikuu usein nauru. Osallistujat arvioivat myös itse metodia hyvin positiivisin sanankäänteín. Metodi on osallistujille uusi ja hyvin erilainen verrattuna heidän aiempiin kielenoppimiskokemuksiinsa. Metodin ”epätavallisuutta” kommentoidaan myönteisesti läpi aineiston.

Osallistujien näkemykset metodista eivät liene erotettavissa heidän kokemuksistaan juuri tarkasteltujen Toisto-ryhmien toiminnassa. Tarkasteltujen Toisto-ryhmien toiminnassa metodi oli alkanut jo

varhaisessa vaiheessa muokkautua osallistujien toiveiden mukaisesti. Vaikka osallistujat pitivät metodia hyvänä juuri siksi, että sen avulla saa harjoitella arjessa tarvittavaa kieltä suullisesti, osallistujien vastustus kirjoitetun modaliteetin puuttumiseen oli suurta. Etenkin aluksi osallistujat kirjoittivat itse muistiinpanoja, ja myöhemmin he tukeutuivat saamiinsa monisteisiin ja niiden kielenainesten visuaalisiin representaatioihin. Osallistujat perustelivat kirjallisen materiaalin tarvettaan oppimisensa tehostamisella, ja luku- ja kirjoitustaitoisille osallistujille kirjallinen modaliteetti onkin tärkeä väline uudessa kieliympäristössä toimiseen. Metodia ei kuitenkaan ole kehitetty kirjallista modaliteettia huomioiden, joten sekä haastatteluvastauksista että videoaineistosta näkyy, että kirjoittaminen ja lukeminen veivät huomiota suullisen toistamisen kautta mieleen painamiselta.

Tarkasteltujen Toisto-ryhmien toiminta oli muokkautunut myös siten, että osallistujat kyselivät kielestä tuokioiden aikana suhteellisen paljon. Venäjän- ja englanninkieliset sanasto-, ääntämis- ja kielioppikysymykset toivat toimintaa lähemmäs perinteistä kielenopetusta, ja ne myös veivät aikaa itse toistamiselta. Sanaston ja rakenteiden syvempi ymmärtäminen on kuitenkin osallistujien selkeä tarve, joka nousi esiin sekä haastatteluvastauksista että erityisesti tuokioiden toimintaa analysoitaessa. Osallistujien tarpeiden voi siis sanoa sotivan metodin analysoimattomina esitettyjen kielenainesten periaatetta vastaan, vaikka osallistujien kielikysymyksissä näkyykin niiden perustuminen käyttöpohjaiseen kielenaineisten analyysiin ja induktiiviseen sääntöjen päättelyyn.

Toistamalla oppiminen vaatiikin runsaasti aikaa ja erilasia kielenkäyttökonteksteja, ja valmiiksi formuloidun säännön saaminen voi auttaa jäsentämään kieltä nopeammin. Etenkin hyppäys analysoimattomien rakenteiden toistamisesta omaan tuottamiseen vaikutti usein suurelta. Jos toistotoiminnan myötä ei ollut käynyt selväksi, mitä opeteltuun fraasiin liittyvät sanat tarkoittavat tai mikä on fraasissa esiintyvän rakenteen funktio ja millaista variaatiota siihen sisältyy (partitiivin päätevariantit, verbintaivutus), saattoi fraasin käyttöönotto tuokioon kuuluvassa, opittua soveltavassa kysymys–vastaus-harjoituksessa olla haastavaa.

Jatkotutkimuksessa olisikin kiinnostava pureutua yksityiskohtien tasolla siihen, miten osallistujat jäsentävät toistettavaa materiaalia ja millainen ymmärrys heille esitetystä materiaalista muodostuu.

Osallistujien haastatteluvastauksissa ja toiminnassa Toisto-tuokioiden aikana näkyy myös tottumus toisenlaiseen ja Toiston tavoitteista poikkeaviin tavoitteisiin tähtäävään kielenopetukseen. Osallistujien toiveiden voikin sanoa olevan ylimitoitettuja suhteessa siihen, mitä Toiston avulla on tarkoitus saavuttaa. Toisto on tarkoitettu kielelliseksi ensiavuksi, ja toisenlaiseen opetukseen olisi hyvä siirtyä mahdollisimman pian – vähintään Toisto-opetuksen rinnalle. Oppaiden olisikin tärkeä sekä tehdä selväksi Toisto-opetuksen periaatteet ja funktio kielellisenä ensiapuna että ohjata osallistujia muunkinlaisen kielenoppimisen pariin. Tämä tarkoittaa sitä, että vapaaehtoispohjaltakin toimivilla oppailla pitää olla tietoa siitä, miten muunlaiseen kielikoulutukseen pääsee.

Ajatuksen voi kuitenkin kääntää toisin päin siten, että osallistujat näkevät Toiston perusidean olevan innostava tapa oppia suomen kieltä ja he myös kokevat, että vastaavan pohjan päälle voisi rakentaa menetelmän, jossa harjoitellaan myös lukemista ja kirjoittamista sekä käsitellään kielen rakenteita eksplisiittisesti. Tällaisia suoraan metodiin, toistamiseen ja funktionaalisuuteen keskittyviä menetelmiä on toki jo olemassa, samoin kuin niitä koskevaa tutkimusta (ks. esim. Jokipohja 2017), mutta tämän tutkimuksen tulosten perusteella vastaavanlaisia menetelmiä voisi ottaa laajemmin käyttöön esimerkiksi kotoutumiskoulutuksessa.

Myös itse Toisto-tuokioihin voi nähdäksemme suhtautua joustavasti siten, että jokainen ryhmä voi löytää oman tapansa soveltaa menetelmää osallistujien tarpeiden mukaan. Esimerkiksi oman äidinkielen vastavuoroinen opettaminen voi olla osallistujille voimaannuttava kokemus, ja yhteisen kielen jakavat osallistujat voivat toimia toisilleen oppimisen resurssina suomenkielisen Toisto-toiminnan lomassa. Myös kirjallisen modaliteetin lisäämistä voi harkita ainakin siten, että osallistujat näkevät sanan tai fraasin kirjoitusasun sitä toistaessaan. Variointi on kuitenkin niin Närväsen (2017), Laurinsepän (2023) kuin tämän tutkimuksen perusteella todellisuutta.

Lähteet

Ahearn, Laura M. 2001. Language and agency. – Annual Review of Anthropology 30 (1), 109–137. https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.30.1.109

Al Hazmi, Fari, Nenden Sri Lengkanawati 2020. Students' and lecturer's perception of the implementation of Direct Method in EFL classroom: A case study in a tertiary level. – Proceedings of the Twelfth Conference on Applied Linguistics (CONAPLIN 2019). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/assehr.k.200406.015

Alho, Rolle, Eija Eronen, Mari Paljakka, Atte Penttilä, Jenni Simonen, Matti Välimäki, Tuija Väyrynen 2023. Katsaus: ukrainalaiset Suomessa 2022. E2 Tutkimus, sisäministeriö & Sitra. https://intermin.fi/documents/1410869/3723668/Ukrainalaiset+Suomessa+-katsaus.pdf/495185eb-fe2a-2dfb-9907-544ed25170c8/Ukrainalaiset+Suomessa+-katsaus.pdf?t=1674808600052 (27.9.2024).

Brown, Alan V. 2009. Students' and teachers' perceptions of effective foreign language teaching: A comparison of ideals. – The Modern Language Journal 93 (1), 46–60. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2009.00827.x

Curran, Charles A. 1976. Counseling-learning in Second Languages. Illinois: Apple River Press.

Huilla, Saara, Tapani Möttönen, Maria Ahlholm 2016. Ensiapua akuuttiin kielentarpeeseen: Toisto-metodi vastaanottokeskusten suomen opetuksessa. – Kieli, koulutus ja yhteiskunta 7 (3). https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2016/ensiapua-akuuttiin-kielentarpeeseen-toisto-metodi-vastaanottokeskusten-suomen-opetuksessa (27.9.2024).

Huilla, Saara, Ninni Lankinen (toim.) 2022. Toisto-kielioppaan käsikirja. Toinen painos. http://suomenkielisanootervetuloa.fi/wp-content/uploads/Toisto_kasikirjaA4_2022_online.pdf (27.9.2024).

Jokipohja, Anna-Kaisa 2017. Eleet osana suggestopedista S2-luokkahuonevuorovaikutusta. Pro gradu -tutkimus. Tampereen yliopisto.

Kalaja, Paula, Ana Maria F. Barcelos, Mari Aro, Maria Ruohotie-Lyhty 2015. Beliefs, Agency and Identity in Foreign Language Learning and Teaching. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137425959

Larsen-Freeman, Diane, Marti Anderson 2011. Community language learning. – Diane Larsen-Freeman, Marti Anderson (eds.). Techniques & Principles in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press, 85–102.

Laurinseppä, Venla 2023. «Чаще повтор – быстрее запоминаются слова»: Эффективность метода повтора в обучении украинцев финскому языку в доме Украины в Тампере ['Toisto-metodin tehokkuus ukrainalaisten suomen kielen opetuksessa Tampereen Ukraina-talossa']. Kandidaatintyö. Tampereen yliopisto. https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202302202531

Maahanmuuttovirasto 2023. Yli 50 000 hakenut tilapäistä suojelua Suomesta. https://migri.fi/-/yli-50-000-hakenut-tilapaista-suojelua-suomesta (27.9.2024).

Möttönen, Tapani, Maria Ahlholm 2018. The Toisto-method: Speech and repetition as a means of implicit grammar learning. – SKY Journal of Linguistics 31, 71–105.

Närvänen, Noora 2017. Toiston kautta kuvista muotteihin: Toisto-metodin ja sen käyttäjien kokemusten analyysia. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201712145894

Piekkari, Rebecca, Catherine Welch 2020. Oodi yksittäistapaustutkimukselle ja vertailun monenlaiset mahdollisuudet. – Anu Puusa, Pauli Juuti (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 207–215.

Richards, Jack, Theodore S. Rodgers 2001. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511667305

Stevanovic, Melisa, Camilla Lindholm 2016. Keskustelunanalyysi. Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta. Tampere: Vastapaino.

Ullman, Michael T. 2015. The declarative/procedural model: A neurobiologically motivated theory of first and second language. – Bill VanPatten, Jessica Williams (eds.). Theories in Second Language Acquisition: An Introduction. New York: Routledge, 135–158.

Vireak, Keo, Lan Bunrosy 2024. Exploring language teaching methods: An in-depth analysis of Grammar Translation, Direct Method, and Audiolingual Method: A literature review. – International Journal of Advance Social Sciences and Education 2 (2), 151–168. https://doi.org/10.59890/ijasse.v2i2.1766

Yin, Robert K. 2018. Case Study Research and Applications: Design and Methods. 6th ed. London: SAGE.

Zaharuddin, Alazia 2019. Malaysian students' attitudes towards L1 use in Japanese language classrooms. – The International Journal of Language Literacy and Translation 2 (1), 10–25.

Liite. Haastattelukysymykset

1. Miten päädyit Toisto-koulutukseen?
   Каким образом вы попали на этот курс / курс по методу повтора? (Откуда вы узнали про этот курс?)
2. Tiesittekö kurssille tullessanne, millainen opetusmetodi kurssilla on käytössä?
   Когда вы пришли на курс, вы имели представление об этом методе преподавания?
3. Kuinka kauan olet käynyt Toisto-tunneilla? Miten usein käyt?
   Как долго вы посещаете занятия по методу повтора? Как часто?
4. Oletko opiskellut suomea muilla kursseilla?
   Вы изучаете финский язык ещё и на других курсах?
5. Miten Toisto-koulutus on ollut mielestäsi erilaista kuin muilla kielikursseilla, joille olet osallistunut? (Kotimaassa ja Suomessa)
   Как, по вашему мнению, метод повтора отличается от других языковых курсов, которые вы посещали?
6. Tykkäätkö Toisto-koulutuksesta? Mikä siinä on mukavaa, mikä ei?
   Вам нравится этот курс по методу повтора? Что нравится, а что нет?
7. Onko Toisto-tunnilla helppo ymmärtää, mitä siellä tehdään ja opitaan?
   На занятиях по методу повтора легко понимать, что происходит и чему учитесь?
8. Mitä teet, jos et ymmärrä tai osaa vastata?
   Что вы делаете, если не понимаете или не можете ответить на вопрос?
9. Mikä Toisto-metodissa on vaikeaa? Entä helppoa?
   Что для вас сложно в методе повтора? А что легко?
10. Miten suhtaudut siihen, että Toisto-opetuksessa puhutaan pääasiassa suomea?
    Как вы относитесь к тому, что метод повтора предполагает преподавание в основном на финском языке?
11. Mitä ajattelet siitä, että Toisto-koulutukseen on lisätty venäjää apukieleksi?
    Как вы относитесь к тому, что на занятиях используется русский язык (в качестве вспомогательного языка)?

12. Mitä ajattelet siitä, että Toisto-koulutuksessa pääasiassa puhutaan, ei kirjoiteta?
    Как вы относитесь к тому, что на занятиях по методу повтора в основном надо говорить, без опоры на письмо?
13. Kirjoitatko asioita ylös? Miksi?
    Вы делаете записи на занятиях? Почему?
14. Kun saat monisteen, keskitytkö enemmän lukemaan paperista vai toistamaan opettajan perässä?
    Когда вы получаете письменный материал (распечатку), вы предпочитаете опираться на него и читать или стараетесь повторять за учителем?
15. Millaisia asioita kysyt oppitunnilla opettajilta?
    Какие вопросы вы задаёте учителям на занятии?
16. Millaisia asioita kysyt oppitunnilla kurssikaverilta?
    Что вы спрашиваете на занятии у других учеников?
17. Autatko tunnilla kurssikaveria? Millaisissa tilanteissa ja miksi?
    Вы помогаете на занятии другим ученикам? В каких ситуациях и почему/по какой причине?
18. Mitä mieltä olet sitä, että voitte opettaa ukrainan kieltä opettajille tunnin lopussa?
    Какое ваше мнение о том, что можете поучить преподавателей украинскому языку в конце урока?
19. Millä fiiliksellä tulet tunneille? Jännittääkö, oletko innoissasi...? Millä fiiliksellä lähdet tunnilta?
    С какими чувствами вы приходите на уроки? Чувствуете себя взволнованными, увлечёнными...? С какими чувствами вы уходите с урока?
20. Miltä metodi on sinusta muuten tuntunut? (myös sosiaalinen puoli)
    Какое ваше мнение об этом методе?
21. Tuntuuko siltä, että olet oppinut suomea?
    Вам кажется, что вы уже в какой-то мере выучили финский язык?
22. Mitä olet oppinut?
    Чему вы научились?

23. Millaisen suomen kielen taidon haluaisit saavuttaa? Uskotko, että sellaisen kielitaidon voi saavuttaa tällä metodilla?
    В какой мере вы хотите выучить финский язык? Вы думаете, что этого можно добиться при помощи данного метода?
24. Käytätkö Toisto-koulutuksessa oppimaasi kieltä oppituntien ulkopuolella?
    Вы пользуетесь знаниями, полученными на уроках по методу повтора, в своей жизни, не только в классе?
25. Mitä Toisto-koulutuksesta mielestäsi puuttuu? Millaisia asioita haluaisit lisäksi oppia?
    Чего не хватает на занятиях по методу повтора? Чему бы вы ещё хотели научиться?
26. Mtä ehdottaisit metodin parantamiseksi?
    Что бы вы предложили для усовершенствования данного метода?
27. Mitä muuta haluaisit sanoa Toisto-metodista tai Toisto-tunneista?
    Что ещё вы бы хотели добавить про метод повтора и про занятия по методу повтора?

The Toisto-method: Language learning experiences of newly arrived Ukrainians in Finland

HANNA-ILONA HÄRMÄVAARA[1],
TOPI LEVÄNEN[2], OLGA NENONEN[2]
University of Helsinki[1], Tampere University[2]

This study focuses on how newly arrived Ukrainian refugees to Finland have experienced learning Finnish language with a method called Toisto ('Repetition'). Toisto is a modeling-based method that was developed to enable volunteers to teach the basics of Finnish to newcomers, as linguistic first aid. The Toisto-method is built on the ideas of direct method, communicative teaching, suggestopedic atmosphere, and authenticity in schemata. The method is speech-based, and one does not have to have literacy skills to participate.

The case study was conducted by observing two groups for ten months, by interviewing the participants and by videorecording four sessions. All participants were Ukrainian refugees who had an extensive educational background, including learning other languages. In the interviews, the participants reported that they were happy with the sessions, and they found the atmosphere relaxed. They felt that the Toisto-method was novel compared to their previous language learning experiences both in Ukraine and in Finland. The participants reported that the method helped them learn useful phrases for their everyday needs, and they found that the speech-based method was beneficial especially for developing their communicative skills.

The participants also recognized that not all their language learning needs were met in Toisto-sessions. The participants reported also wanting to learn how to write Finnish, and they wished to have explicit grammar instruction. Both writing and explicit teaching of grammar are excluded from the method on purpose, and based on the analysis, the expectations of the Ukrainian participants were often different from what the method is set to offer. To better cater for the needs of the participants, the Finnish volunteers had added written modality in the lessons, and they also explained linguistic details when asked. The analysis of the language related questions in Toisto-sessions revealed that

instead of focusing on inferring the meanings and structures from the presented materials, the participants asked for translations to Russian and made questions about grammar. These practices had brought the Toisto-sessions closer to more traditional language learning.

Keywords: the Toisto-method; language learning; case study; Finnish as a second language

Hanna-Ilona Härmävaara
PL 24, 00014 Helsingin yliopisto, Finland
hanna-ilona.harmavaara@helsinki.fi

Topi Levänen
Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto, Finland
topi.levanen@tuni.fi

Olga Nenonen
Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto, Finland
olga.nenonen@tuni.fi